

Informatiebijeenkomst Jaarstukken 2025 & Kaderbrief 2027

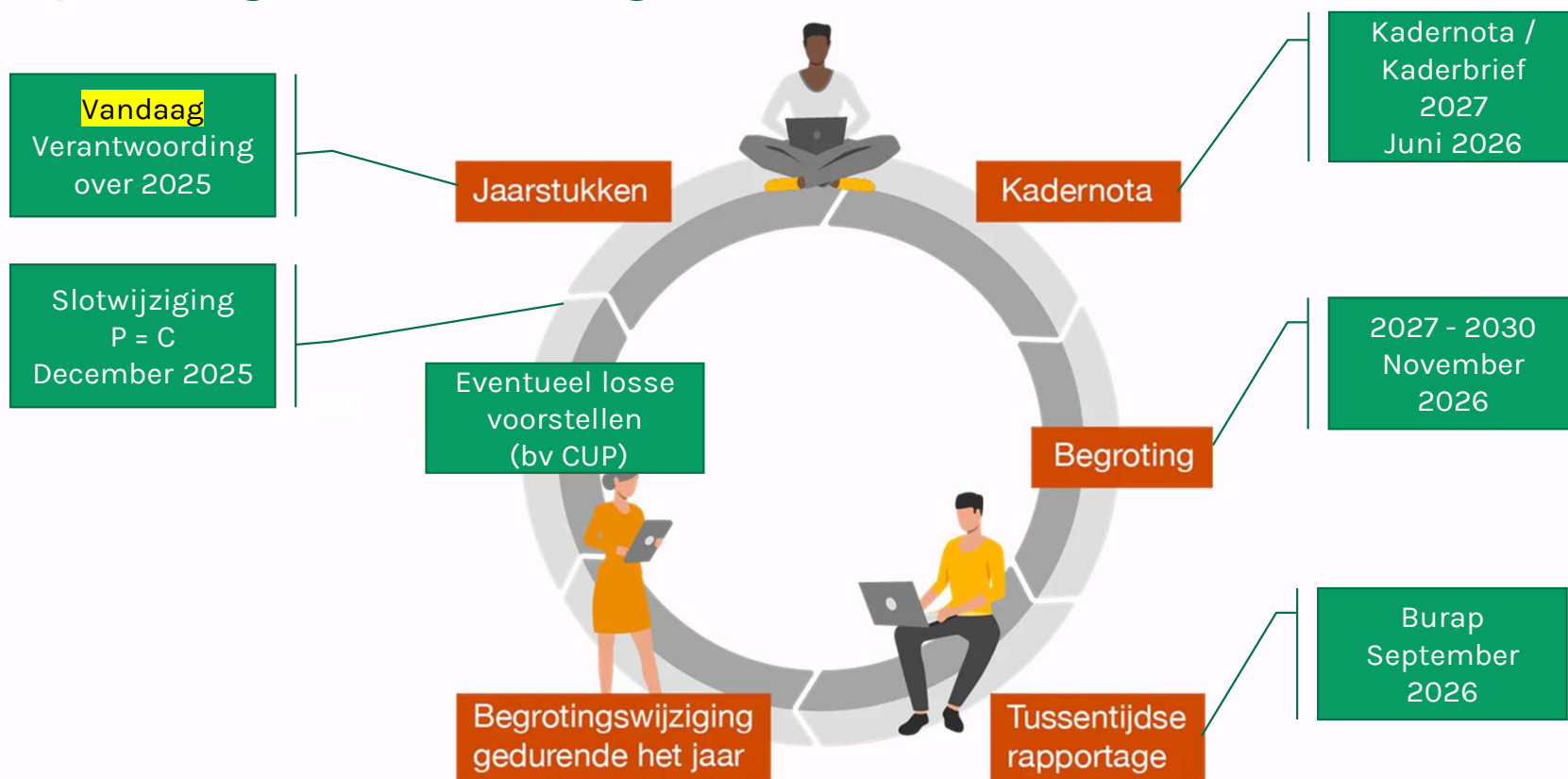
Gerard Janssen - Strategisch financieel adviseur
Adriaan Liebrechts - concerncontroller
Luc Egging - concerncontroller a.i.

Doel van deze sessie

- Uitleg Jaarstukken 2025 en kadernota 2027 op hoofdlijnen
- Beantwoording technische vragen
- Planning

Opening & inleiding

Planning & Control in onze gemeente

Juni 2026: werken in 3 boekjaren tegelijkertijd!
Jaarstukken 2025, Burap 2026, Kaderbrief/Begroting 2027

Jaarstukken:

1. Jaarverslag (*programmaverantwoording en paragrafen*)
2. Jaarrekening (*Financiële verantwoording*)

Hét instrument voor de controlerende rol van de gemeenteraad

Drie verordeningen heeft u vastgesteld:

1. Art.212 GW Financiële beheersverordening 2026
2. Art 213 GW Controleverordening: accountantscontrole 2026
3. Verordening auditcommissie Cranendonck 2024

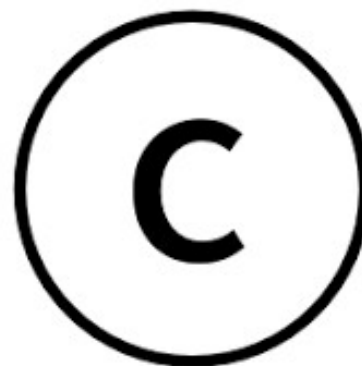
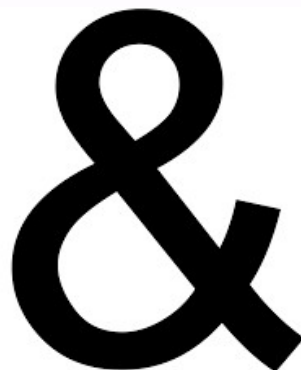
1. Programmaverantwoording 2025

Bestuurlijke **Planning**

De Kadernota

De Programmabegroting

- ✓ Wat willen we bereiken?
- ✓ Wat gaan we daarvoor doen?
- ✓ Wat mag dat kosten?

Bestuurlijke **Control**

Het Jaarverslag

De Programmaverantwoording

- ✓ Wat hebben we bereikt?
- ✓ Wat hebben we daarvoor gedaan?
- ✓ Wat heeft dat gekost?

De Jaarrekening controle 2025 en de kaders van de raad: Controleprotocol met Normenkader 2025: vastgesteld maart 2026

**WERK IN
UITVOERING**

Art 213 GW Controleverordening

Controletoleranties

Materialiteit	Goedkeurende verklaring	Verklaring met beperking	Verklaring van oordeelonthouding / Afkeurende verklaring
Afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle	≤ 2%	>2% – ≤ 4%	> 4%

2% van de totale lasten inclusief mutaties in de reserves en is daarmee vastgesteld op €1.548.000

De accountant controleert op de financiële spelregels en techniek en of de verslaglegging 100% conform de voorschriften van BBV en Gemeentewet is. (> 250 pagina's!)

- **Controleverklaring op getrouwheid: komt wat in de jaarstukken staat als verantwoording overeen met de werkelijkheid?**
- **Rechtmatigheidsverantwoording 2025 : Begrotings-, Voorwaarden- en M&O criteria.**
- **Accountant controleert wel getrouwheid van rechtmatigheidsverklaringen:**
- ✓ **(Is de verklaring van het college op gedocumenteerd bewijs gestoeld?)**

Resultaten uit (verbijzonderde) Interne Controle op RMV.

Begrotingscriterium	X € 1.000
1.A. Overschrijding lasten programma's	2.613
1.B. Overschrijding investeringsbudgetten	3
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	0
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan het bestuur zijn gemeld.	0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	2.616
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïnd. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	2.613
De niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	3
Voorwaardencriterium	
5. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	351
M&O criterium	
6. Geen bevindingen.	0
Totaal onrechtmatigheden	2.967
Waarvan acceptabel	2.613
Waarvan niet-acceptabel	354

Omschrijving (bedragen x € 1.000) / V=Voordelig N=Nadelig)	Realisatie 2024	Begroting 2025 voor wijziging	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil Begroting - Realisatie
Lasten:					
1.Wonen en leven	17.085	15.946	16.473	18.047	1.574 N
2.Werk en economie	5.219	4.474	1.638	2.265	626 N
3.Recreatie en toerisme	3.165	3.241	3.291	3.158	132 V
4.Sociaal domein	28.441	28.761	30.426	29.084	1.342 V
5.Bestuur en algemene dekkingsmiddelen	10.542	11.064	14.240	14.561	321 N
6.Overhead	9.177	10.299	10.676	10.263	413 V
Totaal lasten	73.628	73.786	76.744	77.378	634 N

Omschrijving	begroot	realisatie	saldo	status
Aanplant bomen Cranendoncklaan / Gr Hornelaan(K)	10.080,00	10.223,44	-143,44	Project is afgerond.
Uitvoeringsprogramma wegen 2022(K)	55.023,00	55.171,01	-148,01	Project Meemortel is in 2025 gerealiseerd.
BRAVO College tijdelijke huisvesting (K)	340.000,00	340.767,73	-767,73	De units zijn in 2025 geplaatst. Krediet nog niet afgesloten in afwachting van verkoop units.
Vervangen sportvloer Smelkroes(K)	99.500,00	101.607,26	-2.107,26	Project is afgerond.
Renovatie groen Fazantlaan/Patrijslaan(K)	119.109,00	119.403,35	-294,35	Project is afgerond.
Totaal overschrijding			-3460,79	

Levering/dienst	Overschrijding Europees grensbedrag (x 1.000)
Service & Onderhoud	34
Juridische diensten	66
Beveiliging	30
Energievoorziening	221
Totaal	351

Jaarrekening 2025; Financieel

Resultaat 2025	
Oorspronkelijke raming 2025	-946
Verwacht resultaat 2025 (bijgestelde raming 2025; slotwijziging)	3.123
Resultaat 2025*	5.116

* Inclusief € 1,1 miljoen bijzondere lasten (extra storting in pensioenvoorziening)

- Omzet € 82 miljoen
- Incidentele, onvoorziene en niet-beïnvloedbare mee- en tegenvallers
- Eventuele structurele doorwerkingen verwerken we in BURAP 2026/begroting 2027

- Laatste 3 jaren positieve resultaten > € 3 miljoen;
- **Realistisch ram**en op basis wat organisatie en externe partijen aankunnen;
- vertalen in nieuwe begroting

Jaarrekening 2025; Financieel

Financieel gezond

- **Structureel evenwicht** in 2025
- **Weerstandsvermogen uitstekend** (voldoende geld om risico's op te kunnen vangen)
 - ✓ weerstandsvermogen (met name reserves) € 12,0 mln
 - ✓ risico's volgens matrix € 4,3 mln
- **Solvabiliteit** 39,1% (jrk 2024 35,8% en begroting 2025 27,6% (neutraal 20% - 50% volgens GFT);
 - ✓ (gemiddeld risico; goed) Ratio Eigen vermogen / Vreemd vermogen (Schuld)
- **Netto schuldquote** 31,5%; (jrk 2024 43,4%; begroting 2025 72,1%)
 - ✓ In hoeverre bedragen schulden meer dan de jaarlijkse
 - ✓ inkomsten (ruim onder grens van 90% (minst risicovol); dus laag risico

Leeswijzer kleuraanduiding kengetallen	Laag risico (groen)	Gemiddeld risico (oranje)	Hoog risico (rood)
Netto schuldquote	< 90%	90% - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% - 50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%

Jaarrekening 2025: Analyse resultaat

Meer middelen van het Rijk (€ 3,3 miljoen)

- Gemeentefonds 60% van onze inkomsten
- Mutaties aantal inwoners
- Rijksbeleid

Sociaal domein (€ 1,2 miljoen)

- WMO (€ 0,4 miljoen)
 - * Hulp bij huishouding
 - * Begeleiding nieuwe manier van indiceren (systematiek)
- Jeugd (€ 0,2 miljoen)
 - * In 2023 forse stijging t.o.v. 2022 (€ 1,3 miljoen)
 - * 2024 en 2025 (geïndexeerde) budgetten stabiel
 - * positieve ontwikkeling t.o.v. regiogemeenten
- Werk en inkomen (0,6 miljoen)
 - * minimabeleid
 - * participatie

Jaarrekening 2025: Analyse resultaat

Achterblijven realisatie investeringen (€ 0,7 miljoen)

- € 19 miljoen (bijlage 2: pag. 256 tm 258)
- Lagere kapitaallasten (rente en afschrijving)
- O.a. Schaapskooi, Schakel, dorpshart Budel, infrastructurele projecten

Verhoging pensioenvoorziening oud wethouders (€ 1,1 miljoen)

- Overdracht van de pensioenen

Hogere inkomsten (€ 0,7 miljoen)

- Hogere ozb (101k)
- Bouwleges (260k)
- SPUK realisatiestimulans (329k)

Voorstel resultaatbestemming 2025

De raad moet een besluit nemen over de bestemming van het resultaat: voorstel college

- a. € 757.584 Overhevelen en oormerken voor (werkzaamheden in) 2026
- b. € 329.000 storten in een nieuw te vormen (tijdelijke) reserve versnelling en stimulering woningbouw
- c. € 4.029.817 toevoegen aan de algemene reserve

Voorstel resultaatbestemming 2026; overheveling

- a. Besluitvorming raad (Middelen RICK voor uitvoering Brede Muziekregeling, handhaving permanente bewoning Slot Cranendonck, zero based budgetting (105k);
- b. Middelen die in de decembercirculaire 2025 (Wet regie versterking volkshuisvesting, kosten die pleegouders maken voor kinderopvang (93k)
- c. Door de raad beschikbaar gestelde middelen die door o.a. prioritering, capaciteit en complexiteit van het project zijn doorgeschoven naar 2026 (o.a. P-budget, organisatie ontwikkeling uitvoeringsprogramma verkeer en vervoer, gemeenschapshuizen, detailhandelsvisie (513k);
- d. Overig (bedrijfshulpverlening en beheerskosten Baronie (48k).

Overige besluitvorming jaarrekening 2025

3. Verliesvoorziening Rubenslaan (€ 35.673)

Ten laste te brengen van de reserve ruimtelijke kwaliteit. Bestendige gedragslijn met voorgaande jaren (i.o.m. accountant)

4. Maximale hoogte reserve grondexploitatie

Tussentijdse winstnemingen Neerlanden en Airparc reserve grondexploitatie € € 693.000
Nodig o.b.v. risico analyse € 0,5 miljoen (maximaal)
€ 160.268 vanuit reserve grondexploitatie te storten naar de algemene reserve.

5. Opheffen 2 reserves ten gunste van Algemene Reserve

Reserve energie maatschappelijke organisaties	€ 197.000
Reserve aanleg glasvezel	€ 13.000

Jaarrekening 2025; Versterking algemene reserve

Verloop de algemene reserve

31-12-2015: 13.826.000

31-12-2016: 13.124.000

31-12-2017: 12.354.000

31-12-2018: 11.699.000

31-12-2019: 10.449.000

31-12-2020: 9.957.000

31-12-2021: 12.779.000

31-12-2022: 14.799.000

31-12-2023: 12.406.000

31-12-2024: 9.820.000

31-12-2025: 10.657.000

Als voorstel college wordt overgenomen wordt algemene reserve verder versterkt met bijna € 4,4 mln. Algemene reserve wordt dan € 15,1 mln.

Dat heeft een gunstige impact op de financiële indicatoren.

133 schriftelijke vragen, nu **XX** antwoorden

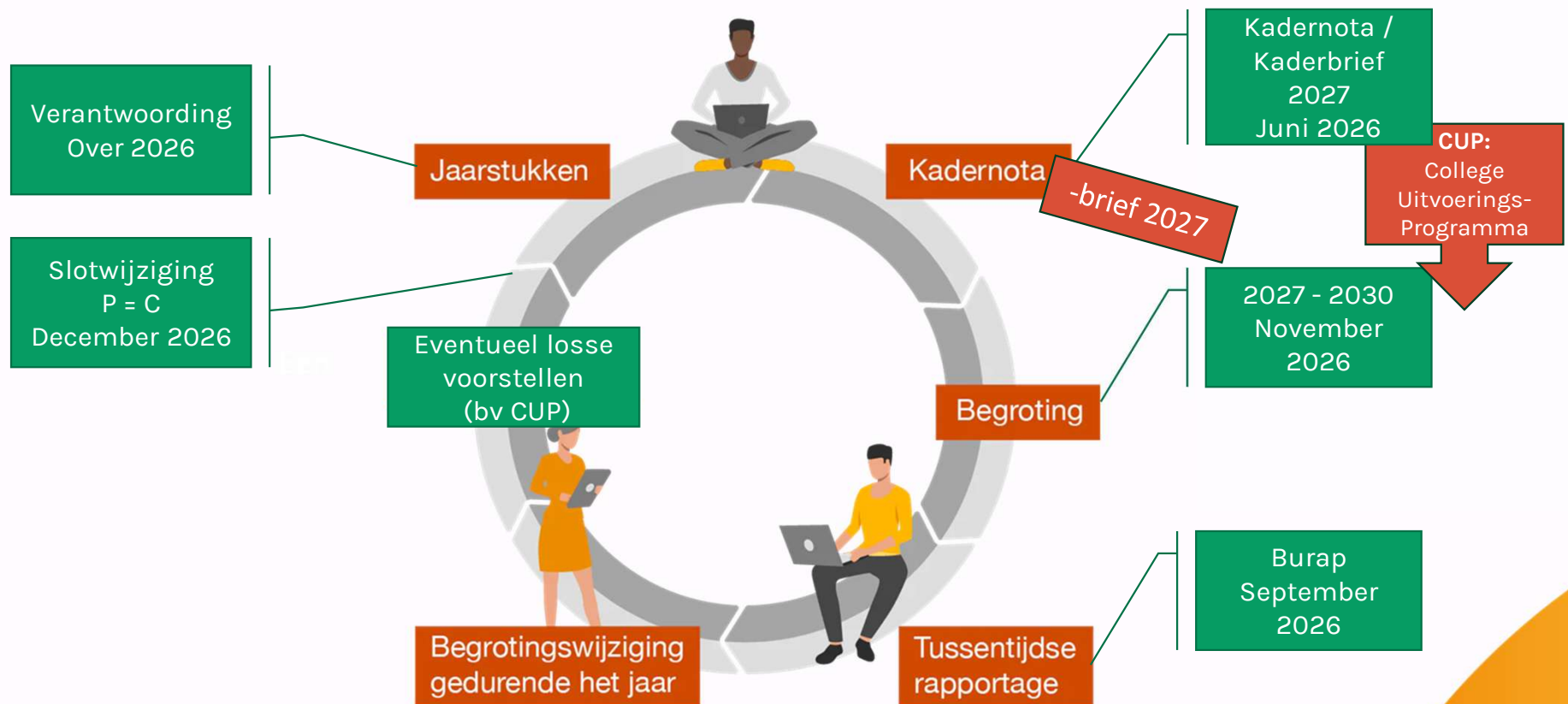
FT: FIN/Control

IT: Teammanagers/Directie

Politiek: college in de adviescommissie van 18 juni

Kaderbrief 2027

Planning & Control in onze gemeente

Juni 2026: werken in 3 boekjaren tegelijkertijd!
Jaarstukken 2025, Burap 2026, Kaderbrief/Begroting 2027

Kaderbrief of-nota begroting

Met als doel:

- Informeren over het meest actuele financiële beeld 2027 -2030
- Informeren over het specifieke begrotingsadvies van de VNG en de standpunten daarover van de provincie als toezichthouder. (*Stelposten sociaal domein met grote impact*)
- **Vaststellen** van de algemene en financiële uitgangspunten waarop de begroting wordt uitgewerkt

Kaderbrief in plaats van een kadernota:

- Raadsprogramma nog vast te stellen 9 juni
- Nog geen beleidsinhoudelijke keuzes voor de meerjarenbegroting
- College gaat raadsprogramma nog vertalen naar een CUP

- De doelenboom (DIN) is nog leeg (*op het Kompas voor Cranendonck na!*):

Raadsprogramma: ***Wat willen we bereiken?***
 College Uitvoeringsprogramma volgt: ***Wat gaan we daarvoor doen?***
 Begroting 2027: ***Wat mag het kosten?***

Het financieel beeld per heden en investeringsprogramma (Juni 2026)

Actualisatie financieel beeld	2026	2027	2028	2029	2030	I/S
Saldo raad mutatie overzicht 12-05-2026						
Structureel	846	-50	-848	-1.763	-1.763	S
Incidenteel	-898	-407	-235	-75	-75	I
Totaal	-52	-457	-1.083	-1.838	-1.838	
Financiële gevolgen ontwikkelingen						
a. Algemene uitkering						
- decentralisatie uitkering faciliteitenbesluit	-529	-529	1	pm	pm	S
- aantal inwoners	-78					S
- maatstaf huishoudens met laag inkomen met drempel	273	283	94	0	0	S
b. Verbonden Partijen (waarvan 223k incidenteel; GRSA2)		-613	-422	-391	-415	I/S
c. Raadsinformatiebrief KTM 2 maatregelen		-700	0	0	0	I
d. stijging rente		-463	-500	-538	-538	S
Actueel begrotingssaldo						
Structureel	512	-1.149	-1.675	-2.692	-2.716	
Incidenteel	-898	-1.330	-235	-75	-75	
Prognose actueel begrotingssaldo	-386	-2.479	-1.910	-2.767	-2.791	

In deze cijferopstelling is nog geen rekening gehouden met:

1. De vertaling van de voorjaarsnota van het Rijk in de Meicirculaire, die het laatste inzicht geeft in de ontwikkeling van de Algemene uitkering;
1. De structurele effecten vanuit de jaarrekening 2025;
2. De structurele effecten van de 1ste Burap 2026 van zowel de gemeente als de gemeenschappelijke regelingen zoals de GRSA2, ODZOB, VRZOB, MRE, GGD, etc.;
3. Eventueel te verwerken stelposten volgens het begrotingsadvies van de VNG en de begrotingscirculaire van de provincie Noord-Brabant;

Kaderbrief 2027 Wat besluit u als kader voor de begroting 2027?

1. Het college presenteert voor ten minste 2027 als een reëel en structureel sluitende jaarschijf uit de meerjarenbegroting 2027 – 2030;
2. Structureel evenwicht: structurele lasten moeten gedekt zijn door structurele baten;
3. De begroting wordt in lopende prijzen opgezet met indexaties op inkomsten en uitgaven.
4. Reëel evenwicht: alle ramingen van taken, uitgaven, inkomsten, baten en lasten moeten volledig, realistisch en haalbaar zijn.
5. Een stelpost “aanvullende maatregelen jeugdzorg” op te nemen.
6. Een stelpost “Deskundigencommissie Hervormingsagenda jeugd” in geval van nieuwe informatie en waarbij de toezichthouder instemt.
7. Een stelpost “huishoudelijke hulp WMO ” op te nemen en waarbij de toezichthouder instemt
8. In de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing te vermelden dat stelposten zijn opgenomen.
9. Verwerking van alle stelposten wordt in nauwe afstemming met de provinciaal toezichthouder gedaan.
10. Géén specifieke stelpost “onderuitputting” op te nemen.

11. Structurele exploitatietekorten vangen we niet op met vermogen (reserves).
12. Incidentele meevallers worden gebruikt om de vermogenspositie verder te versterken.
13. Als vertrekpunt voor de begroting 2027 wordt de bijgestelde jaarschijf 2027 uit de meerjarenbegroting 2026 – 2029 gebruikt.
14. De begroting wordt gebaseerd op de meicirculaire 2026.
15. De begroting wordt gebaseerd op inflatiecompensatie via het gemeentefonds. Om de loon- en prijsstijgingen op te vangen is een stelpost opgenomen en worden de budgetten niet automatisch verhoogd.
16. De verhoging van de OZB wordt niet ingezet als instrument om de begroting sluitend te krijgen. In meerjarenperspectief wordt jaarlijks 2% opbrengstenstijging voor de OZB meegenomen. Deze stijging is een mutatie zonder de areaaluitbreiding.
17. Voor de hoogte van de afvalstoffenheffing wordt 100% kostendekkendheid gehanteerd.
18. Voor de rioolheffing wordt de ontwikkeling van het GRP gevolgd, gebaseerd op 100% kostendekkendheid.
19. In de begroting 2027-2030 verwerken we, zoals het toezichtkader voorschrijft, de vastgestelde begrotingen van de gemeenteschappelijke regelingen.
20. Voor de berekening van de rente over de reserves en het berekenen van de kapitaallasten van nieuwe investeringen, hanteren we voor de begroting 2027 een rentepercentage van 4%.

Begrotingsadvies 2027-2030 VNG en mogelijke inzet van stelposten

Breng vanaf 2028 baten en lasten voor jeugdzorg in balans met **stelposten**, waarbij u de lasten voor jeugdzorg zo **realistisch mogelijk raamt**. Neem daarnaast de volgende stelposten op:

A. Stelpost aanvullende maatregelen

Er zijn aanvullende maatregelen gepresenteerd in de Voorjaarsnota 2025 die vanaf 2028 financieel vertaald zijn in een bezuiniging. Dit gaat onder andere over de invoering van een eigen bijdrage (€ 260 miljoen) en het sturen op de verkorting van de trajectduur (€ 68 miljoen). **De toezichthouder heeft aangegeven dat hij deze stelposten zal toestaan.**

B. Stelpost Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd

Gemeenten doen er alles aan om via besparingsmaatregelen de kosten van jeugdzorg aan te laten sluiten bij het beschikbare budget. Vanaf 2028 is dit vanwege **de ingeboekte bezuinigingen een enorme opgave**. Begin 2027 zal de Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd zich uitspreken over de balans tussen kosten en budget, over 2026/2027 en ook over 2028 en verder. **Het is zeer onwenselijk om nu al bezuinigingen op andere beleidsterreinen in te boeken vanwege de groei van de kosten voor jeugdzorg, terwijl het oordeel van de deskundigencommissie begin 2027 pas volgt.** Voor deze stelpost geeft de toezichthouder aan dat hij op basis van de geldende wet- en regelgeving, en het daarop gebaseerde Gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK), **niet akkoord** kan gaan met deze stelpost.

C. Gebruik een stelpost voor de huishoudelijke hulp Wmo

Vanaf 2029 wordt er structureel € 1 miljard uit het Gemeentefonds genomen, omdat het kabinet het voornemen heeft om de huishoudelijke hulp als algemene voorziening grotendeels te schrappen. Tot op heden is nog onduidelijk **hoe dit vorm krijgt, terwijl de korting al wel verwerkt is**. Daarmee is het onduidelijk of en in welke mate gemeenten deze kosten moeten **blijven maken vanaf 2029**.

FT: FIN/Control

IT: Teammanagers/Directie

Politiek: college in de adviescommissie van 23 juni

Informatiebijeenkomst Jaarstukken 2025 & Kaderbrief 2027

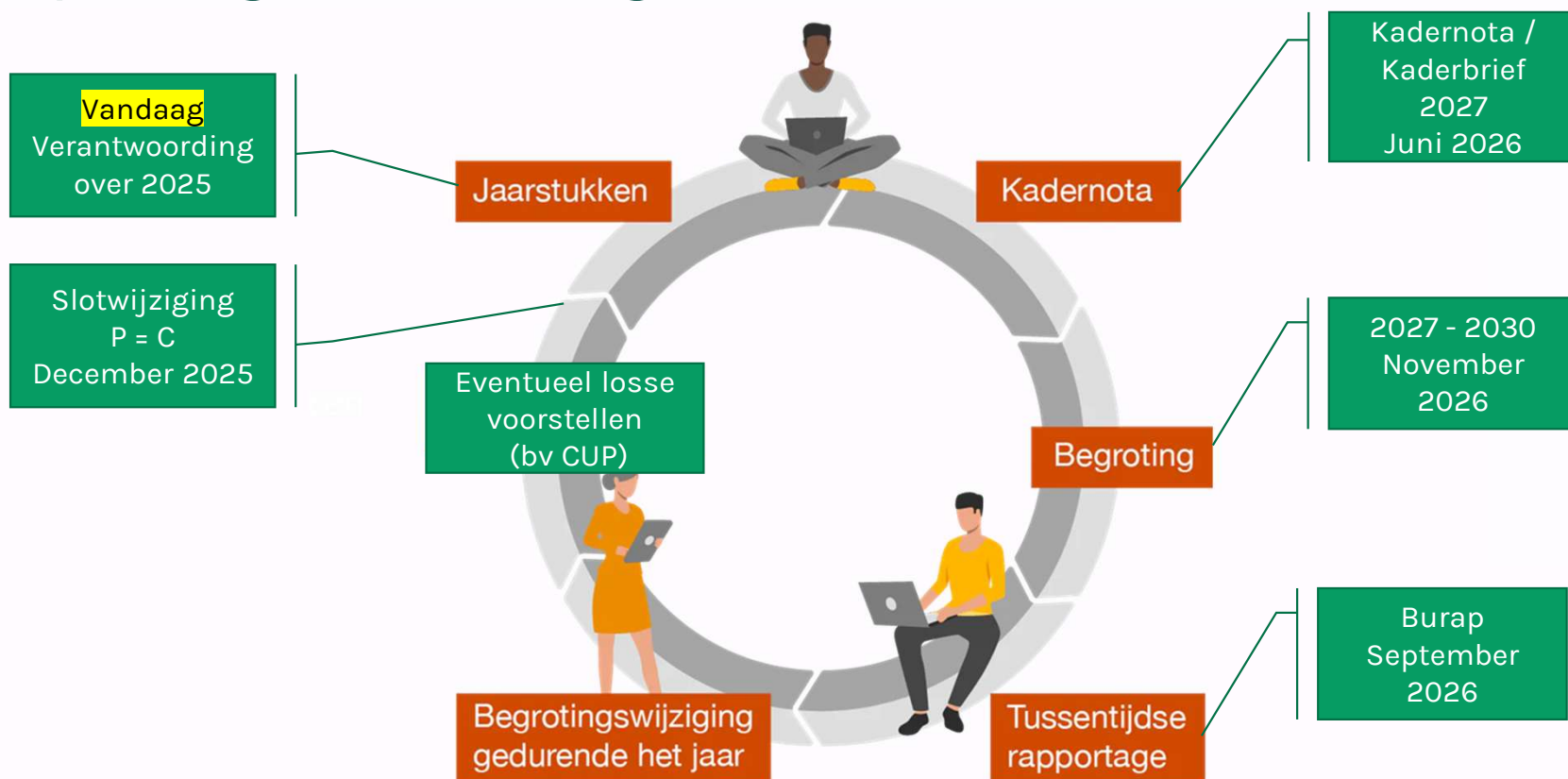
Gerard Janssen - Strategisch financieel adviseur
Adriaan Liebregts - concerncontroller
Luc Egging - concerncontroller a.i.

Doel van deze sessie

- Uitleg Jaarstukken 2025 en kadernota 2027 op hoofdlijnen
- Beantwoording technische vragen
- Planning

Opening & inleiding

Planning & Control in onze gemeente

Juni 2026: werken in 3 boekjaren tegelijkertijd!
Jaarstukken 2025, Burap 2026, Kaderbrief/Begroting 2027

Jaarstukken:

1. Jaarverslag (*programmaverantwoording en paragrafen*)
2. Jaarrekening (*Financiële verantwoording*)

Hét instrument voor de controlerende rol van de gemeenteraad

Drie verordeningen heeft u vastgesteld:

1. Art.212 GW Financiële beheersverordening 2026
2. Art 213 GW Controleverordening: accountantscontrole 2026
3. Verordening auditcommissie Cranendonck 2024

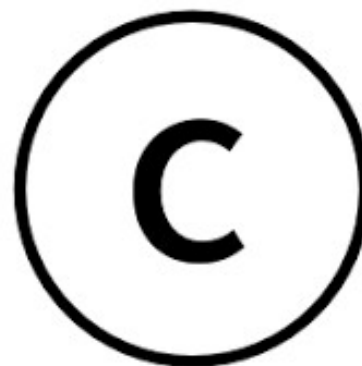
1. Programmaverantwoording 2025

Bestuurlijke **Planning**

De Kadernota

De Programmabegroting

- ✓ Wat willen we bereiken?
- ✓ Wat gaan we daarvoor doen?
- ✓ Wat mag dat kosten?

Bestuurlijke **Control**

Het Jaarverslag

De Programmaverantwoording

- ✓ Wat hebben we bereikt?
- ✓ Wat hebben we daarvoor gedaan?
- ✓ Wat heeft dat gekost?

De Jaarrekening controle 2025 en de kaders van de raad: Controleprotocol met Normenkader 2025: vastgesteld maart 2026

**WERK IN
UITVOERING**

Art 213 GW Controleverordening

Controletoleranties

Materialiteit	Goedkeurende verklaring	Verklaring met beperking	Verklaring van oordeelonthouding / Afkeurende verklaring
Afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle	≤ 2%	>2% – ≤ 4%	> 4%

2% van de totale lasten inclusief mutaties in de reserves en is daarmee vastgesteld op €1.548.000

De accountant controleert op de financiële spelregels en techniek en of de verslaglegging 100% conform de voorschriften van BBV en Gemeentewet is. (> 250 pagina's!)

- **Controleverklaring op getrouwheid: komt wat in de jaarstukken staat als verantwoording overeen met de werkelijkheid?**
- **Rechtmatigheidsverantwoording 2025 : Begrotings-, Voorwaarden- en M&O criteria.**
- **Accountant controleert wel getrouwheid van rechtmatigheidsverklaringen:**
- ✓ **(Is de verklaring van het college op gedocumenteerd bewijs gestoeld?)**

Resultaten uit (verbijzonderde) Interne Controle op RMV.

Begrotingscriterium	X € 1.000
1.A. Overschrijding lasten programma's	2.613
1.B. Overschrijding investeringsbudgetten	3
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	0
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan het bestuur zijn gemeld.	0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	2.616
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïnd. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	2.613
De niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	3
Voorwaardencriterium	
5. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	351
M&O criterium	
6. Geen bevindingen.	0
Totaal onrechtmatigheden	2.967
Waarvan acceptabel	2.613
Waarvan niet-acceptabel	354

Omschrijving (bedragen x € 1.000) / V=Voordelig N=Nadelig)	Realisatie 2024	Begroting 2025 voor wijziging	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil Begroting - Realisatie
Lasten:					
1.Wonen en leven	17.085	15.946	16.473	18.047	1.574 N
2.Werk en economie	5.219	4.474	1.638	2.265	626 N
3.Recreatie en toerisme	3.165	3.241	3.291	3.158	132 V
4.Sociaal domein	28.441	28.761	30.426	29.084	1.342 V
5.Bestuur en algemene dekkingsmiddelen	10.542	11.064	14.240	14.561	321 N
6.Overhead	9.177	10.299	10.676	10.263	413 V
Totaal lasten	73.628	73.786	76.744	77.378	634 N

Omschrijving	begroot	realisatie	saldo	status
Aanplant bomen Cranendoncklaan / Gr Hornelaan(K)	10.080,00	10.223,44	-143,44	Project is afgerond.
Uitvoeringsprogramma wegen 2022(K)	55.023,00	55.171,01	-148,01	Project Meemortel is in 2025 gerealiseerd.
BRAVO College tijdelijke huisvesting (K)	340.000,00	340.767,73	-767,73	De units zijn in 2025 geplaatst. Krediet nog niet afgesloten in afwachting van verkoop units.
Vervangen sportvloer Smelkroes(K)	99.500,00	101.607,26	-2.107,26	Project is afgerond.
Renovatie groen Fazantlaan/Patrijslaan(K)	119.109,00	119.403,35	-294,35	Project is afgerond.
Totaal overschrijding			-3460,79	

Levering/dienst	Overschrijding Europees grensbedrag (x 1.000)
Service & Onderhoud	34
Juridische diensten	66
Beveiliging	30
Energievoorziening	221
Totaal	351

Jaarrekening 2025; Financieel

Resultaat 2025	
Oorspronkelijke raming 2025	-946
Verwacht resultaat 2025 (bijgestelde raming 2025; slotwijziging)	3.123
Resultaat 2025*	5.116

** Inclusief € 1,1 miljoen bijzondere lasten (extra storting in pensioenvoorziening)*

- Omzet € 82 miljoen
- Incidentele, onvoorziene en niet-beïnvloedbare mee- en tegenvallers
- Eventuele structurele doorwerkingen verwerken we in BURAP 2026/begroting 2027

- Laatste 3 jaren positieve resultaten > € 3 miljoen;
- **Realistisch ram**en op basis wat organisatie en externe partijen aankunnen;
- vertalen in nieuwe begroting

Jaarrekening 2025; Financieel

Financieel gezond

- **Structureel evenwicht** in 2025
- **Weerstandsvermogen uitstekend** (voldoende geld om risico's op te kunnen vangen)
 - ✓ weerstandsvermogen (met name reserves) € 12,0 mln
 - ✓ risico's volgens matrix € 4,3 mln
- **Solvabiliteit** 39,1% (jrk 2024 35,8% en begroting 2025 27,6% (neutraal 20% - 50% volgens GFT);
 - ✓ (gemiddeld risico; goed) Ratio Eigen vermogen / Vreemd vermogen (Schuld)
- **Netto schuldquote** 31,5%; (jrk 2024 43,4%; begroting 2025 72,1%)
 - ✓ In hoeverre bedragen schulden meer dan de jaarlijkse
 - ✓ inkomsten (ruim onder grens van 90% (minst risicovol); dus laag risico

Leeswijzer kleuraanduiding kengetallen	Laag risico (groen)	Gemiddeld risico (oranje)	Hoog risico (rood)
Netto schuldquote	< 90%	90% - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% - 50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%

Jaarrekening 2025: Analyse resultaat

Meer middelen van het Rijk (€ 3,3 miljoen)

- Gemeentefonds 60% van onze inkomsten
- Mutaties aantal inwoners
- Rijksbeleid

Sociaal domein (€ 1,2 miljoen)

- WMO (€ 0,4 miljoen)
 - * Hulp bij huishouding
 - * Begeleiding nieuwe manier van indiceren (systematiek)
- Jeugd (€ 0,2 miljoen)
 - * In 2023 forse stijging t.o.v. 2022 (€ 1,3 miljoen)
 - * 2024 en 2025 (geïndexeerde) budgetten stabiel
 - * positieve ontwikkeling t.o.v. regiogemeenten
- Werk en inkomen (0,6 miljoen)
 - * minimabeleid
 - * participatie

Jaarrekening 2025: Analyse resultaat

Achterblijven realisatie investeringen (€ 0,7 miljoen)

- € 19 miljoen (bijlage 2: pag. 256 tm 258)
- Lagere kapitaallasten (rente en afschrijving)
- O.a. Schaapskooi, Schakel, dorpshart Budel, infrastructurele projecten

Verhoging pensioenvoorziening oud wethouders (€ 1,1 miljoen)

- Overdracht van de pensioenen

Hogere inkomsten (€ 0,7 miljoen)

- Hogere ozb (101k)
- Bouwleges (260k)
- SPUK realisatiestimulans (329k)

Voorstel resultaatbestemming 2025

De raad moet een besluit nemen over de bestemming van het resultaat: voorstel college

- a. € 757.584 Overhevelen en oormerken voor (werkzaamheden in) 2026
- b. € 329.000 storten in een nieuw te vormen (tijdelijke) reserve versnelling en stimulering woningbouw
- c. € 4.029.817 toevoegen aan de algemene reserve

Voorstel resultaatbestemming 2026; overheveling

- a. Besluitvorming raad (Middelen RICK voor uitvoering Brede Muziekregeling, handhaving permanente bewoning Slot Cranendonck, zero based budgetting (105k);
- b. Middelen die in de decembercirculaire 2025 (Wet regie versterking volkshuisvesting, kosten die pleegouders maken voor kinderopvang (93k)
- c. Door de raad beschikbaar gestelde middelen die door o.a. prioritering, capaciteit en complexiteit van het project zijn doorgeschoven naar 2026 (o.a. P-budget, organisatie ontwikkeling uitvoeringsprogramma verkeer en vervoer, gemeenschapshuizen, detailhandelsvisie (513k);
- d. Overig (bedrijfshulpverlening en beheerskosten Baronie (48k).

Overige besluitvorming jaarrekening 2025

3. Verliesvoorziening Rubenslaan (€ 35.673)

Ten laste te brengen van de reserve ruimtelijke kwaliteit. Bestendige gedragslijn met voorgaande jaren (i.o.m. accountant)

4. Maximale hoogte reserve grondexploitatie

Tussentijdse winstnemingen Neerlanden en Airparc reserve grondexploitatie € € 693.000
Nodig o.b.v. risico analyse € 0,5 miljoen (maximaal)
€ 160.268 vanuit reserve grondexploitatie te storten naar de algemene reserve.

5. Opheffen 2 reserves ten gunste van Algemene Reserve

Reserve energie maatschappelijke organisaties	€ 197.000
Reserve aanleg glasvezel	€ 13.000

Jaarrekening 2025; Versterking algemene reserve

Verloop de algemene reserve

31-12-2015: 13.826.000

31-12-2016: 13.124.000

31-12-2017: 12.354.000

31-12-2018: 11.699.000

31-12-2019: 10.449.000

31-12-2020: 9.957.000

31-12-2021: 12.779.000

31-12-2022: 14.799.000

31-12-2023: 12.406.000

31-12-2024: 9.820.000

31-12-2025: 10.657.000

Als voorstel college wordt overgenomen wordt algemene reserve verder versterkt met bijna € 4,4 mln. Algemene reserve wordt dan € 15,1 mln.

Dat heeft een gunstige impact op de financiële indicatoren.

133 schriftelijke vragen, nu **XX** antwoorden

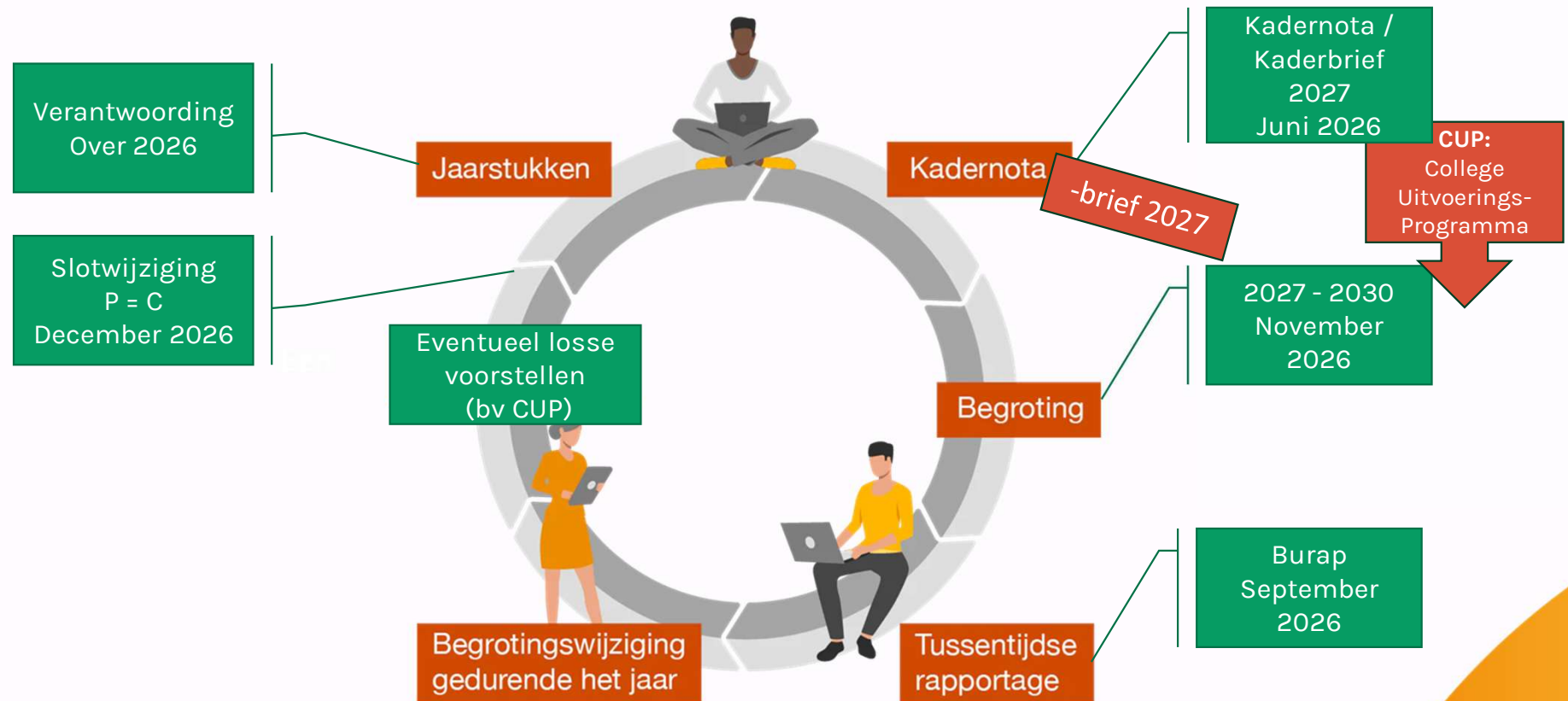
FT: FIN/Control

IT: Teammanagers/Directie

Politiek: college in de adviescommissie van 18 juni

Kaderbrief 2027

Planning & Control in onze gemeente

Juni 2026: werken in 3 boekjaren tegelijkertijd!
Jaarstukken 2025, Burap 2026, Kaderbrief/Begroting 2027

Kaderbrief of-nota begroting

Met als doel:

- Informeren over het meest actuele financiële beeld 2027 -2030
- Informeren over het specifieke begrotingsadvies van de VNG en de standpunten daarover van de provincie als toezichthouder. (*Stelposten sociaal domein met grote impact*)
- **Vaststellen** van de algemene en financiële uitgangspunten waarop de begroting wordt uitgewerkt

Kaderbrief in plaats van een kadernota:

- Raadsprogramma nog vast te stellen 9 juni
- Nog geen beleidsinhoudelijke keuzes voor de meerjarenbegroting
- College gaat raadsprogramma nog vertalen naar een CUP

- De doelenboom (DIN) is nog leeg (*op het Kompas voor Cranendonck na!*):

Raadsprogramma: *Wat willen we bereiken?*
 College Uitvoeringsprogramma volgt: *Wat gaan we daarvoor doen?*
 Begroting 2027: *Wat mag het kosten?*

Het financieel beeld per heden en investeringsprogramma (Juni 2026)

Actualisatie financieel beeld	2026	2027	2028	2029	2030	I/S
Saldo raad mutatie overzicht 12-05-2026						
Structureel	846	-50	-848	-1.763	-1.763	S
Incidenteel	-898	-407	-235	-75	-75	I
Totaal	-52	-457	-1.083	-1.838	-1.838	
Financiële gevolgen ontwikkelingen						
a. Algemene uitkering						
- decentralisatie uitkering faciliteitenbesluit	-529	-529	1	pm	pm	S
- aantal inwoners	-78					S
- maatstaf huishoudens met laag inkomen met drempel	273	283	94	0	0	S
b. Verbonden Partijen (waarvan 223k incidenteel; GRSA2)		-613	-422	-391	-415	I/S
c. Raadsinformatiebrief KTM 2 maatregelen		-700	0	0	0	I
d. stijging rente		-463	-500	-538	-538	S
Actueel begrotingssaldo						
Structureel	512	-1.149	-1.675	-2.692	-2.716	
Incidenteel	-898	-1.330	-235	-75	-75	
Prognose actueel begrotingssaldo	-386	-2.479	-1.910	-2.767	-2.791	

In deze cijferopstelling is nog geen rekening gehouden met:

1. De vertaling van de voorjaarsnota van het Rijk in de Meicirculaire, die het laatste inzicht geeft in de ontwikkeling van de Algemene uitkering;
1. De structurele effecten vanuit de jaarrekening 2025;
2. De structurele effecten van de 1ste Burap 2026 van zowel de gemeente als de gemeenschappelijke regelingen zoals de GRSA2, ODZOB, VRZOB, MRE, GGD, etc.;
3. Eventueel te verwerken stelposten volgens het begrotingsadvies van de VNG en de begrotingscirculaire van de provincie Noord-Brabant;

Kaderbrief 2027 Wat besluit u als kader voor de begroting 2027?

1. Het college presenteert voor ten minste 2027 als een reëel en structureel sluitende jaarschijf uit de meerjarenbegroting 2027 – 2030;
2. Structureel evenwicht: structurele lasten moeten gedekt zijn door structurele baten;
3. De begroting wordt in lopende prijzen opgezet met indexaties op inkomsten en uitgaven.
4. Reëel evenwicht: alle ramingen van taken, uitgaven, inkomsten, baten en lasten moeten volledig, realistisch en haalbaar zijn.
5. Een stelpost “aanvullende maatregelen jeugdzorg” op te nemen.
6. Een stelpost “Deskundigencommissie Hervormingsagenda jeugd” in geval van nieuwe informatie en waarbij de toezichthouder instemt.
7. Een stelpost “huishoudelijke hulp WMO ” op te nemen en waarbij de toezichthouder instemt
8. In de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing te vermelden dat stelposten zijn opgenomen.
9. Verwerking van alle stelposten wordt in nauwe afstemming met de provinciaal toezichthouder gedaan.
10. Géén specifieke stelpost “onderuitputting” op te nemen.

11. Structurele exploitatietekorten vangen we niet op met vermogen (reserves).
12. Incidentele meevallers worden gebruikt om de vermogenspositie verder te versterken.
13. Als vertrekpunt voor de begroting 2027 wordt de bijgestelde jaarschijf 2027 uit de meerjarenbegroting 2026 – 2029 gebruikt.
14. De begroting wordt gebaseerd op de meicirculaire 2026.
15. De begroting wordt gebaseerd op inflatiecompensatie via het gemeentefonds. Om de loon- en prijsstijgingen op te vangen is een stelpost opgenomen en worden de budgetten niet automatisch verhoogd.
16. De verhoging van de OZB wordt niet ingezet als instrument om de begroting sluitend te krijgen. In meerjarenperspectief wordt jaarlijks 2% opbrengstenstijging voor de OZB meegenomen. Deze stijging is een mutatie zonder de areaaluitbreiding.
17. Voor de hoogte van de afvalstoffenheffing wordt 100% kostendekkendheid gehanteerd.
18. Voor de rioolheffing wordt de ontwikkeling van het GRP gevolgd, gebaseerd op 100% kostendekkendheid.
19. In de begroting 2027-2030 verwerken we, zoals het toezichtkader voorschrijft, de vastgestelde begrotingen van de gemeenteschappelijke regelingen.
20. Voor de berekening van de rente over de reserves en het berekenen van de kapitaallasten van nieuwe investeringen, hanteren we voor de begroting 2027 een rentepercentage van 4%.

Begrotingsadvies 2027-2030 VNG en mogelijke inzet van stelposten

Breng vanaf 2028 baten en lasten voor jeugdzorg in balans met **stelposten**, waarbij u de lasten voor jeugdzorg zo **realistisch mogelijk raamt**. Neem daarnaast de volgende stelposten op:

A. Stelpost aanvullende maatregelen

Er zijn aanvullende maatregelen gepresenteerd in de Voorjaarsnota 2025 die vanaf 2028 financieel vertaald zijn in een bezuiniging. Dit gaat onder andere over de invoering van een eigen bijdrage (€ 260 miljoen) en het sturen op de verkorting van de trajectduur (€ 68 miljoen). **De toezichthouder heeft aangegeven dat hij deze stelposten zal toestaan.**

B. Stelpost Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd

Gemeenten doen er alles aan om via besparingsmaatregelen de kosten van jeugdzorg aan te laten sluiten bij het beschikbare budget. Vanaf 2028 is dit vanwege **de ingeboekte bezuinigingen een enorme opgave**. Begin 2027 zal de Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd zich uitspreken over de balans tussen kosten en budget, over 2026/2027 en ook over 2028 en verder. **Het is zeer onwenselijk om nu al bezuinigingen op andere beleidsterreinen in te boeken vanwege de groei van de kosten voor jeugdzorg, terwijl het oordeel van de deskundigencommissie begin 2027 pas volgt.** Voor deze stelpost geeft de toezichthouder aan dat hij op basis van de geldende wet- en regelgeving, en het daarop gebaseerde Gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK), **niet akkoord** kan gaan met deze stelpost.

C. Gebruik een stelpost voor de huishoudelijke hulp Wmo

Vanaf 2029 wordt er structureel € 1 miljard uit het Gemeentefonds genomen, omdat het kabinet het voornemen heeft om de huishoudelijke hulp als algemene voorziening grotendeels te schrappen. Tot op heden is nog onduidelijk **hoe dit vorm krijgt, terwijl de korting al wel verwerkt is**. Daarmee is het onduidelijk of en in welke mate gemeenten deze kosten moeten **blijven maken vanaf 2029**.

FT: FIN/Control

IT: Teammanagers/Directie

Politiek: college in de adviescommissie van 23 juni

Informatiebijeenkomst Jaarstukken 2025 & Kaderbrief 2027

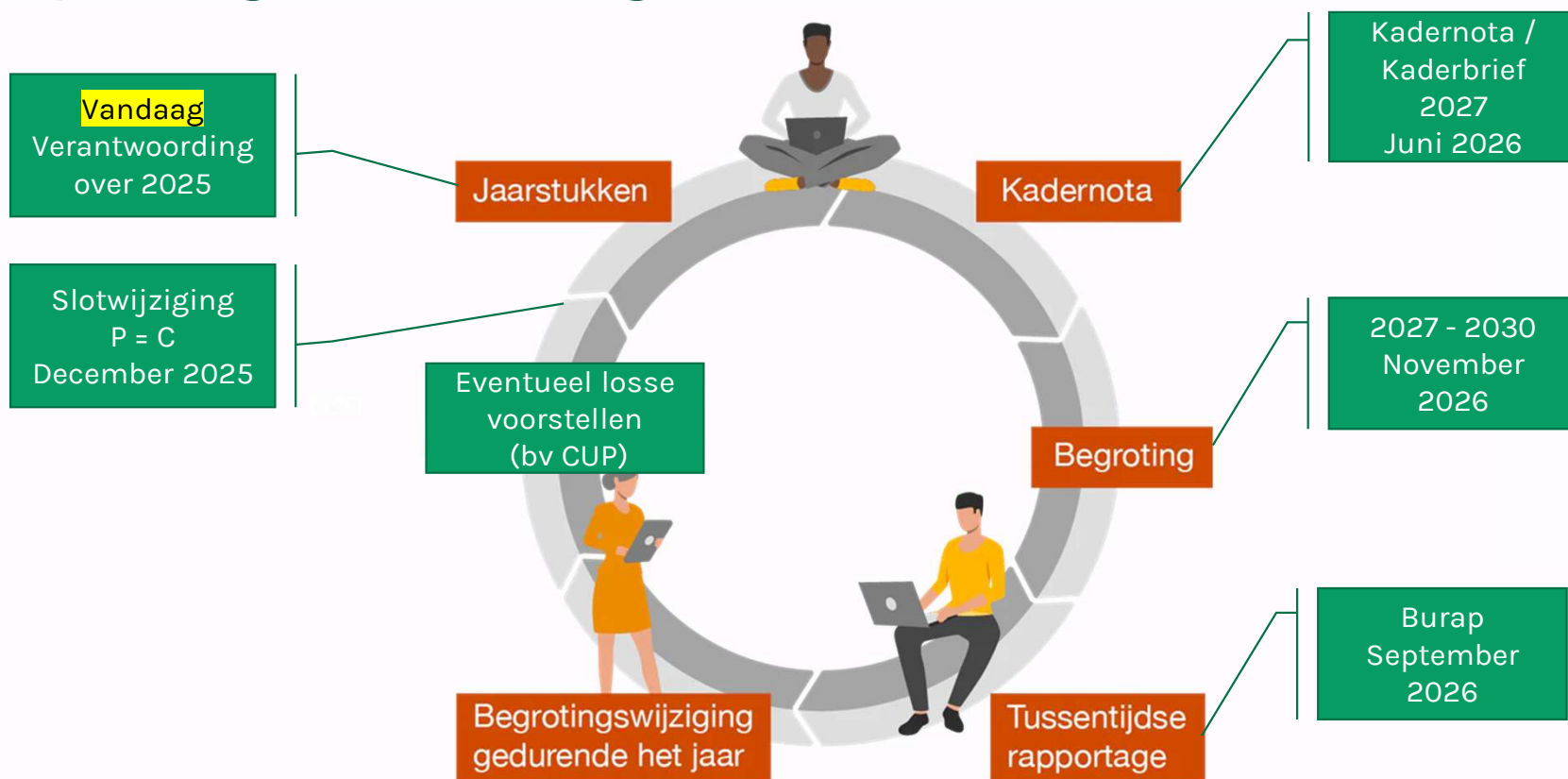
Gerard Janssen - Strategisch financieel adviseur
Adriaan Liebregts - concerncontroller
Luc Egging - concerncontroller a.i.

Doel van deze sessie

- Uitleg Jaarstukken 2025 en kadernota 2027 op hoofdlijnen
- Beantwoording technische vragen
- Planning

Opening & inleiding

Planning & Control in onze gemeente

Juni 2026: werken in 3 boekjaren tegelijkertijd!
Jaarstukken 2025, Burap 2026, Kaderbrief/Begroting 2027

Jaarstukken:

1. Jaarverslag (*programmaverantwoording en paragrafen*)
2. Jaarrekening (*Financiële verantwoording*)

Hét instrument voor de controlerende rol van de gemeenteraad

Drie verordeningen heeft u vastgesteld:

1. Art.212 GW Financiële beheersverordening 2026
2. Art 213 GW Controleverordening: accountantscontrole 2026
3. Verordening auditcommissie Cranendonck 2024

1. Programmaverantwoording 2025

Bestuurlijke **Planning**

De Kadernota

De Programmabegroting

- ✓ Wat willen we bereiken?
- ✓ Wat gaan we daarvoor doen?
- ✓ Wat mag dat kosten?

Bestuurlijke **Control**

Het Jaarverslag

De Programmaverantwoording

- ✓ Wat hebben we bereikt?
- ✓ Wat hebben we daarvoor gedaan?
- ✓ Wat heeft dat gekost?

De Jaarrekening controle 2025 en de kaders van de raad: Controleprotocol met Normenkader 2025: vastgesteld maart 2026

**WERK IN
UITVOERING**

Art 213 GW Controleverordening

Controletoleranties

Materialiteit	Goedkeurende verklaring	Verklaring met beperking	Verklaring van oordeelonthouding / Afkeurende verklaring
Afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle	≤ 2%	>2% – ≤ 4%	> 4%

2% van de totale lasten inclusief mutaties in de reserves en is daarmee vastgesteld op €1.548.000

De accountant controleert op de financiële spelregels en techniek en of de verslaglegging 100% conform de voorschriften van BBV en Gemeentewet is. (> 250 pagina's!)

- **Controleverklaring op getrouwheid: komt wat in de jaarstukken staat als verantwoording overeen met de werkelijkheid?**
- **Rechtmatigheidsverantwoording 2025 : Begrotings-, Voorwaarden- en M&O criteria.**
- **Accountant controleert wel getrouwheid van rechtmatigheidsverklaringen:**
- ✓ **(Is de verklaring van het college op gedocumenteerd bewijs gestoeld?)**

Resultaten uit (verbijzonderde) Interne Controle op RMV.

Begrotingscriterium	X € 1.000
1.A. Overschrijding lasten programma's	2.613
1.B. Overschrijding investeringsbudgetten	3
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	0
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan het bestuur zijn gemeld.	0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	2.616
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïnd. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	2.613
De niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	3
Voorwaardencriterium	
5. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	351
M&O criterium	
6. Geen bevindingen.	0
Totaal onrechtmatigheden	2.967
Waarvan acceptabel	2.613
Waarvan niet-acceptabel	354

Omschrijving (bedragen x € 1.000) / V=Voordelig N=Nadelig)	Realisatie 2024	Begroting 2025 voor wijziging	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil Begroting - Realisatie
Lasten:					
1.Wonen en leven	17.085	15.946	16.473	18.047	1.574 N
2.Werk en economie	5.219	4.474	1.638	2.265	626 N
3.Recreatie en toerisme	3.165	3.241	3.291	3.158	132 V
4.Sociaal domein	28.441	28.761	30.426	29.084	1.342 V
5.Bestuur en algemene dekkingsmiddelen	10.542	11.064	14.240	14.561	321 N
6.Overhead	9.177	10.299	10.676	10.263	413 V
Totaal lasten	73.628	73.786	76.744	77.378	634 N

Omschrijving	begroot	realisatie	saldo	status
Aanplant bomen Cranendoncklaan / Gr Hornelaan(K)	10.080,00	10.223,44	-143,44	Project is afgerond.
Uitvoeringsprogramma wegen 2022(K)	55.023,00	55.171,01	-148,01	Project Meemortel is in 2025 gerealiseerd.
BRAVO College tijdelijke huisvesting (K)	340.000,00	340.767,73	-767,73	De units zijn in 2025 geplaatst. Krediet nog niet afgesloten in afwachting van verkoop units.
Vervangen sportvloer Smelkroes(K)	99.500,00	101.607,26	-2.107,26	Project is afgerond.
Renovatie groen Fazantlaan/Patrijslaan(K)	119.109,00	119.403,35	-294,35	Project is afgerond.
Totaal overschrijding			-3460,79	

Levering/dienst	Overschrijding Europees grensbedrag (x 1.000)
Service & Onderhoud	34
Juridische diensten	66
Beveiliging	30
Energievoorziening	221
Totaal	351

Jaarrekening 2025; Financieel

Resultaat 2025	
Oorspronkelijke raming 2025	-946
Verwacht resultaat 2025 (bijgestelde raming 2025; slotwijziging)	3.123
Resultaat 2025*	5.116

** Inclusief € 1,1 miljoen bijzondere lasten (extra storting in pensioenvoorziening)*

- Omzet € 82 miljoen
- Incidentele, onvoorziene en niet-beïnvloedbare mee- en tegenvallers
- Eventuele structurele doorwerkingen verwerken we in BURAP 2026/begroting 2027

- Laatste 3 jaren positieve resultaten > € 3 miljoen;
- **Realistisch ram**en op basis wat organisatie en externe partijen aankunnen;
- vertalen in nieuwe begroting

Jaarrekening 2025; Financieel

Financieel gezond

- **Structureel evenwicht** in 2025
- **Weerstandsvermogen uitstekend** (voldoende geld om risico's op te kunnen vangen)
 - ✓ weerstandsvermogen (met name reserves) € 12,0 mln
 - ✓ risico's volgens matrix € 4,3 mln
- **Solvabiliteit** 39,1% (jrk 2024 35,8% en begroting 2025 27,6% (neutraal 20% - 50% volgens GFT);
 - ✓ (gemiddeld risico; goed) Ratio Eigen vermogen / Vreemd vermogen (Schuld)
- **Netto schuldquote** 31,5%; (jrk 2024 43,4%; begroting 2025 72,1%)
 - ✓ In hoeverre bedragen schulden meer dan de jaarlijkse
 - ✓ inkomsten (ruim onder grens van 90% (minst risicovol); dus laag risico

Leeswijzer kleuraanduiding kengetallen	Laag risico (groen)	Gemiddeld risico (oranje)	Hoog risico (rood)
Netto schuldquote	< 90%	90% - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% - 50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%

Jaarrekening 2025: Analyse resultaat

Meer middelen van het Rijk (€ 3,3 miljoen)

- Gemeentefonds 60% van onze inkomsten
- Mutaties aantal inwoners
- Rijksbeleid

Sociaal domein (€ 1,2 miljoen)

- WMO (€ 0,4 miljoen)
 - * Hulp bij huishouding
 - * Begeleiding nieuwe manier van indiceren (systematiek)
- Jeugd (€ 0,2 miljoen)
 - * In 2023 forse stijging t.o.v. 2022 (€ 1,3 miljoen)
 - * 2024 en 2025 (geïndexeerde) budgetten stabiel
 - * positieve ontwikkeling t.o.v. regiogemeenten
- Werk en inkomen (0,6 miljoen)
 - * minimabeleid
 - * participatie

Jaarrekening 2025: Analyse resultaat

Achterblijven realisatie investeringen (€ 0,7 miljoen)

- € 19 miljoen (bijlage 2: pag. 256 tm 258)
- Lagere kapitaallasten (rente en afschrijving)
- O.a. Schaapskooi, Schakel, dorpshart Budel, infrastructurele projecten

Verhoging pensioenvoorziening oud wethouders (€ 1,1 miljoen)

- Overdracht van de pensioenen

Hogere inkomsten (€ 0,7 miljoen)

- Hogere ozb (101k)
- Bouwleges (260k)
- SPUK realisatiestimulans (329k)

Voorstel resultaatbestemming 2025

De raad moet een besluit nemen over de bestemming van het resultaat: voorstel college

- a. € 757.584 Overhevelen en oormerken voor (werkzaamheden in) 2026
- b. € 329.000 storten in een nieuw te vormen (tijdelijke) reserve versnelling en stimulering woningbouw
- c. € 4.029.817 toevoegen aan de algemene reserve

Voorstel resultaatbestemming 2026; overheveling

- a. Besluitvorming raad (Middelen RICK voor uitvoering Brede Muziekregeling, handhaving permanente bewoning Slot Cranendonck, zero based budgetting (105k);
- b. Middelen die in de decembercirculaire 2025 (Wet regie versterking volkshuisvesting, kosten die pleegouders maken voor kinderopvang (93k)
- c. Door de raad beschikbaar gestelde middelen die door o.a. prioritering, capaciteit en complexiteit van het project zijn doorgeschoven naar 2026 (o.a. P-budget, organisatie ontwikkeling uitvoeringsprogramma verkeer en vervoer, gemeenschapshuizen, detailhandelsvisie (513k);
- d. Overig (bedrijfshulpverlening en beheerskosten Baronie (48k).

Overige besluitvorming jaarrekening 2025

3. Verliesvoorziening Rubenslaan (€ 35.673)

Ten laste te brengen van de reserve ruimtelijke kwaliteit. Bestendige gedragslijn met voorgaande jaren (i.o.m. accountant)

4. Maximale hoogte reserve grondexploitatie

Tussentijdse winstnemingen Neerlanden en Airparc reserve grondexploitatie € € 693.000
Nodig o.b.v. risico analyse € 0,5 miljoen (maximaal)
€ 160.268 vanuit reserve grondexploitatie te storten naar de algemene reserve.

5. Opheffen 2 reserves ten gunste van Algemene Reserve

Reserve energie maatschappelijke organisaties	€ 197.000
Reserve aanleg glasvezel	€ 13.000

Jaarrekening 2025; Versterking algemene reserve

Verloop de algemene reserve

31-12-2015: 13.826.000

31-12-2016: 13.124.000

31-12-2017: 12.354.000

31-12-2018: 11.699.000

31-12-2019: 10.449.000

31-12-2020: 9.957.000

31-12-2021: 12.779.000

31-12-2022: 14.799.000

31-12-2023: 12.406.000

31-12-2024: 9.820.000

31-12-2025: 10.657.000

Als voorstel college wordt overgenomen wordt algemene reserve verder versterkt met bijna € 4,4 mln. Algemene reserve wordt dan € 15,1 mln.

Dat heeft een gunstige impact op de financiële indicatoren.

133 schriftelijke vragen, nu **XX** antwoorden

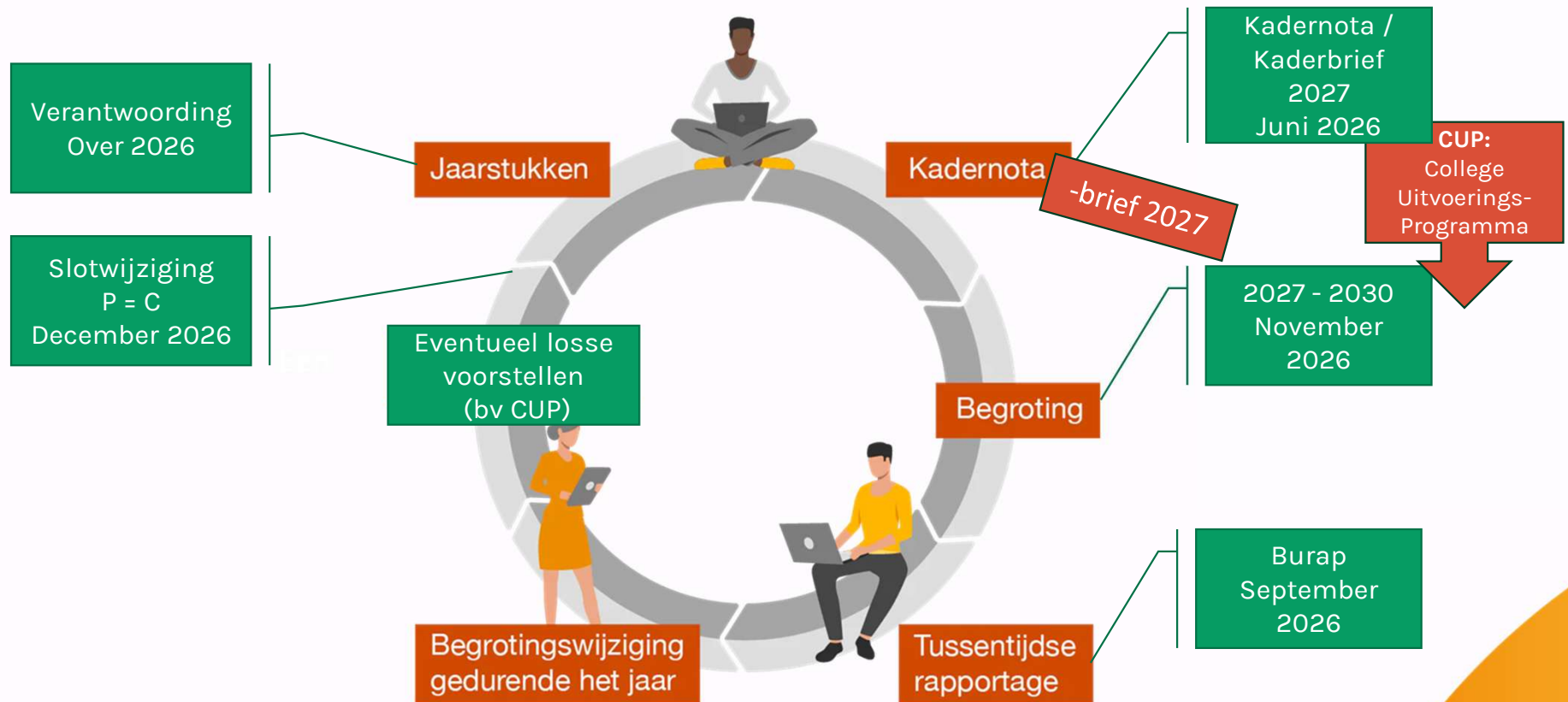
FT: FIN/Control

IT: Teammanagers/Directie

Politiek: college in de adviescommissie van 18 juni

Kaderbrief 2027

Planning & Control in onze gemeente

Juni 2026: werken in 3 boekjaren tegelijkertijd!
Jaarstukken 2025, Burap 2026, Kaderbrief/Begroting 2027

Kaderbrief of-nota begroting

Met als doel:

- Informeren over het meest actuele financiële beeld 2027 -2030
- Informeren over het specifieke begrotingsadvies van de VNG en de standpunten daarover van de provincie als toezichthouder. (*Stelposten sociaal domein met grote impact*)
- **Vaststellen** van de algemene en financiële uitgangspunten waarop de begroting wordt uitgewerkt

Kaderbrief in plaats van een kadernota:

- Raadsprogramma nog vast te stellen 9 juni
- Nog geen beleidsinhoudelijke keuzes voor de meerjarenbegroting
- College gaat raadsprogramma nog vertalen naar een CUP

- De doelenboom (DIN) is nog leeg (*op het Kompas voor Cranendonck na!*):

Raadsprogramma: ***Wat willen we bereiken?***
 College Uitvoeringsprogramma volgt: ***Wat gaan we daarvoor doen?***
 Begroting 2027: ***Wat mag het kosten?***

Het financieel beeld per heden en investeringsprogramma (Juni 2026)

Actualisatie financieel beeld	2026	2027	2028	2029	2030	I/S
Saldo raad mutatie overzicht 12-05-2026						
Structureel	846	-50	-848	-1.763	-1.763	S
Incidenteel	-898	-407	-235	-75	-75	I
Totaal	-52	-457	-1.083	-1.838	-1.838	
Financiële gevolgen ontwikkelingen						
a. Algemene uitkering						
- decentralisatie uitkering faciliteitenbesluit	-529	-529	1	pm	pm	S
- aantal inwoners	-78					S
- maatstaf huishoudens met laag inkomen met drempel	273	283	94	0	0	S
b. Verbonden Partijen (waarvan 223k incidenteel; GRSA2)		-613	-422	-391	-415	I/S
c. Raadsinformatiebrief KTM 2 maatregelen		-700	0	0	0	I
d. stijging rente		-463	-500	-538	-538	S
Actueel begrotingssaldo						
Structureel	512	-1.149	-1.675	-2.692	-2.716	
Incidenteel	-898	-1.330	-235	-75	-75	
Prognose actueel begrotingssaldo	-386	-2.479	-1.910	-2.767	-2.791	

In deze cijferopstelling is nog geen rekening gehouden met:

1. De vertaling van de voorjaarsnota van het Rijk in de Meicirculaire, die het laatste inzicht geeft in de ontwikkeling van de Algemene uitkering;
1. De structurele effecten vanuit de jaarrekening 2025;
2. De structurele effecten van de 1ste Burap 2026 van zowel de gemeente als de gemeenschappelijke regelingen zoals de GRSA2, ODZOB, VRZOB, MRE, GGD, etc.;
3. Eventueel te verwerken stelposten volgens het begrotingsadvies van de VNG en de begrotingscirculaire van de provincie Noord-Brabant;

Kaderbrief 2027 Wat besluit u als kader voor de begroting 2027?

1. Het college presenteert voor ten minste 2027 als een reëel en structureel sluitende jaarschijf uit de meerjarenbegroting 2027 – 2030;
2. Structureel evenwicht: structurele lasten moeten gedekt zijn door structurele baten;
3. De begroting wordt in lopende prijzen opgezet met indexaties op inkomsten en uitgaven.
4. Reëel evenwicht: alle ramingen van taken, uitgaven, inkomsten, baten en lasten moeten volledig, realistisch en haalbaar zijn.
5. Een stelpost “aanvullende maatregelen jeugdzorg” op te nemen.
6. Een stelpost “Deskundigencommissie Hervormingsagenda jeugd” in geval van nieuwe informatie en waarbij de toezichthouder instemt.
7. Een stelpost “huishoudelijke hulp WMO ” op te nemen en waarbij de toezichthouder instemt
8. In de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing te vermelden dat stelposten zijn opgenomen.
9. Verwerking van alle stelposten wordt in nauwe afstemming met de provinciaal toezichthouder gedaan.
10. Géén specifieke stelpost “onderuitputting” op te nemen.

11. Structurele exploitatietekorten vangen we niet op met vermogen (reserves).
12. Incidentele meevallers worden gebruikt om de vermogenspositie verder te versterken.
13. Als vertrekpunt voor de begroting 2027 wordt de bijgestelde jaarschijf 2027 uit de meerjarenbegroting 2026 – 2029 gebruikt.
14. De begroting wordt gebaseerd op de meicirculaire 2026.
15. De begroting wordt gebaseerd op inflatiecompensatie via het gemeentefonds. Om de loon- en prijsstijgingen op te vangen is een stelpost opgenomen en worden de budgetten niet automatisch verhoogd.
16. De verhoging van de OZB wordt niet ingezet als instrument om de begroting sluitend te krijgen. In meerjarenperspectief wordt jaarlijks 2% opbrengstenstijging voor de OZB meegenomen. Deze stijging is een mutatie zonder de areaaluitbreiding.
17. Voor de hoogte van de afvalstoffenheffing wordt 100% kostendekkendheid gehanteerd.
18. Voor de rioolheffing wordt de ontwikkeling van het GRP gevolgd, gebaseerd op 100% kostendekkendheid.
19. In de begroting 2027-2030 verwerken we, zoals het toezichtkader voorschrijft, de vastgestelde begrotingen van de gemeenteschappelijke regelingen.
20. Voor de berekening van de rente over de reserves en het berekenen van de kapitaallasten van nieuwe investeringen, hanteren we voor de begroting 2027 een rentepercentage van 4%.

Begrotingsadvies 2027-2030 VNG en mogelijke inzet van stelposten

Breng vanaf 2028 baten en lasten voor jeugdzorg in balans met **stelposten**, waarbij u de lasten voor jeugdzorg zo **realistisch mogelijk raamt**. Neem daarnaast de volgende stelposten op:

A. Stelpost aanvullende maatregelen

Er zijn aanvullende maatregelen gepresenteerd in de Voorjaarsnota 2025 die vanaf 2028 financieel vertaald zijn in een bezuiniging. Dit gaat onder andere over de invoering van een eigen bijdrage (€ 260 miljoen) en het sturen op de verkorting van de trajectduur (€ 68 miljoen). **De toezichthouder heeft aangegeven dat hij deze stelposten zal toestaan.**

B. Stelpost Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd

Gemeenten doen er alles aan om via besparingsmaatregelen de kosten van jeugdzorg aan te laten sluiten bij het beschikbare budget. Vanaf 2028 is dit vanwege **de ingeboekte bezuinigingen een enorme opgave**. Begin 2027 zal de Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd zich uitspreken over de balans tussen kosten en budget, over 2026/2027 en ook over 2028 en verder. **Het is zeer onwenselijk om nu al bezuinigingen op andere beleidsterreinen in te boeken vanwege de groei van de kosten voor jeugdzorg, terwijl het oordeel van de deskundigencommissie begin 2027 pas volgt.** Voor deze stelpost geeft de toezichthouder aan dat hij op basis van de geldende wet- en regelgeving, en het daarop gebaseerde Gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK), **niet akkoord** kan gaan met deze stelpost.

C. Gebruik een stelpost voor de huishoudelijke hulp Wmo

Vanaf 2029 wordt er structureel € 1 miljard uit het Gemeentefonds genomen, omdat het kabinet het voornemen heeft om de huishoudelijke hulp als algemene voorziening grotendeels te schrappen. Tot op heden is nog onduidelijk **hoe dit vorm krijgt, terwijl de korting al wel verwerkt is**. Daarmee is het onduidelijk of en in welke mate gemeenten deze kosten moeten **blijven maken vanaf 2029**.

FT: FIN/Control

IT: Teammanagers/Directie

Politiek: college in de adviescommissie van 23 juni